((ئێوارەیەك لە پاڵ قەڵای دێرینی هەولێردا))

حوسێن ئیسماعیل خان دەلۆ
husin966@yahoo.com

(د. عفیف بهنسی) لە کتێبی (تاریخ البلاد الشام) باس لەوە دەکات کە یەکەم ماڵی ئادەم کەوتووەتە وڵاتی شام (سوریای گەورە) وە ، هەروەها لە درێژەی باسەکەیدا ئاماژە بەوە دەکات کە شوێنەوارناسان ئەوەیان ئاشکرا کردووە کە هابیل بە دەستی قابیل لەو وڵاتەدا خوێنی رژا و لەم ساڵانەی دوایەدا ئاسەوارو شوێنەواری ئەو خوێنە لەلایەن ئارکۆلۆژیەکان و شوینەوارناسانەوە ئاشکرا کراوە ، **لەسەر گۆی ئەم زەویە پان و پۆڕەدا تەنها شەش مرۆڤ هەبوون** دانویان بەیەکەوە نەدەکولا و نەدەگونجان و کەوتنە گیان و ویزەی یەکتر ئەنجامەکەشی بەکوشتنی هابیل کۆتای هات ، قابیل پێشەنگی یەکەم پیاوکوژی و خوێنرێژی سەر گۆی ئەم زەویە بوو جڵەو کێشی نەوە و وەچەکانی دوای خۆی بوو ، پاش ئەو کوشتنە نەوەکانی دوای ئەوان چەندین لەشکرکێشی و شەرو شۆڕی بێئامان و کوشتارکاری ناوچەی و هەرێمی و دوڵەتی و جیهانیان بەرپا کرد سەرئەنجامەکشی مرۆڤگەلێکی بێشومار بوونە قوربانی ، ئاخۆ ئەگەر قابیل ئەو دەستپێشخەریەی نەکردایە بۆ جورئەتدان بەمرۆڤ بۆ کوشتن و قڕکردنی یەکتر ئێستا ژمارەی دانیشتوانی سەر گۆی زەوی چەند دەبوو!، ئەگەر مرۆڤەکان هەموو میتۆدی ئاشتیانەیان هەبوایە دوور لە شەڕەنگێزی و پێکدان و بەئاشتی و برایانە تەمەنیان بەڕێ خستایە ئێستا ئەم تەمەنەی ئێمە بەسەری دەبین لە چ بەهەشتێکی خەیاڵیدا دەژیاین و چۆن گوزەرانێکمان بەسەر دەبرد ؟

ئێمە تەنها جارێك لەسەر ئەم زەویە دەژین کە ماڵئاوایمان لێکرد ئیتر نازانین چ باس و هەواڵێك هەیە و مرۆڤگەلی دوای ئێمە چووڵن دەژین ؟ و چی دەکەن ؟ ئاخۆ ژیانی ئێمە بۆ ئەوان دەبێتە پەند و ئەزموون و باشتر لە سەر باشەکانی ئێمە بنیات بنین وتێدا سودمەند بن و خراپەکانی ئێمەش لە رەگ و ریشەوە بنکوڵ بکەن و هەمان هەڵە دووبارە نەکەنەوە ؟

ئەمە بەشێك بوو لەو بیرکردنەوەم کە ئێواریەك لەپاڵ قەڵای دێرینی هەولێردا کە لەگەڵ یەکێك لەهاورێکانمدا بۆ بەڕێخستنی ئێواریەك چوینە پاڵ ئەو قەڵایە کە بەچاوەکانم تەواوی دیمەنەکانی ئەو قەڵایەم وێنە دەگرت ، هەندێك پاشتر هاورێکەم دواند و ووتم : دوای شاری ئەریحا لە فەلەستین ئەم قەڵایە کونترین شاری جیهانە کە ژیان و ئاوەدانی تێدا بەردەوامە ، لەم یەك دووساڵەی دویدا تاکو رەدایەکی باش

ئارایشت کـراوە و هەسـت بـە جموجۆڵێکی گـەورە لەمـەڕ ئاوەدانکردنـەوە و بنیاتنـان دەکرێت و ئەگەر وا بـڕوات لـە ئایندەیـەکی نزیکدا دەبێتـە شارێکی رازاوی دڵڕفێنـی جیهان و پۆشتە و پەرداخ تر دەبێت ، لە هەموو جیهانەوە خەڵکی رووی تێدەکەن بۆ بینینی کۆنترین قەڵای جیهان بەتایبەت کەئێستا پلان و بەرنامەڕێژی کراوە کە قـەڵا نـۆژەن بکرێتـەوە و بکرێتـە مۆزەخانەیـەك بـۆ گەشـتیاری . هاورێکـەم لـەدەمی وەرگرتمەوە و وتـی : وێنەیـەکی سـاڵانی بیستەکانی سـەدەی رابـردووم بینیـوە تـەنها قـەڵا مـاڵی لێیـە و دەوربـەری چۆڵەوانیە و هـیچ مـاڵێکی لێنیـە بـەڵام ئێستا چـەند فراوانە .

پیرە هەولێر شەرەفی ئەوەی پێبڕا ببێتـە یەکـەمین پایتـەختی حکومـەتی هـەرێمی کوردسـتان و پەرلـەمان و ئەنجومـەنی وەزیرانـی لـە ئـامێز گـرت ، ئێسـتا گرنگـی و بایەخێکی زۆری پێدراوە لە هەموو بوارەکانی ژیـان و ئاوەدانکردنـەوە و بیناسـازی و تەلارسـازی و جوانکـاری.. هتـد ، ئـەوە پێنگـافی حکومـەتی هـەرێمی کوردسـتانە بـۆ پیشخستن و گەشـەکردنی پایتـەخت ، بـەڵام کـاتی خـۆی رژێمـی لـە ناوچووی ئێـراق هەوڵی زۆر و بێوچانیدا تاکو ناو و ناونیـشانی ئـەم شـارە بگـۆڕێت و مـۆرکی کوردانـە لێبـسێنێتەوە تەنانـەت نـاوی شـارەکەی کـردە (اربیـل) ئێـستا دوای شـانزە سـاڵ لـە ئازادی کوردستان ووشەی (اربیل) لە زۆر جیگای شاری هەولێر دەبیـنین بـەزۆری لـە تـابلۆی ژمـارەی ئۆتۆمبیلـەکان هەقـە حکومـەتی هـەرێمی کوردسـتان مەشـوری ئـەوە بخـوات ئـەو تابلۆیـان بگـۆڕێـت لـە (اربیـل) بـۆ هـەولێر چـونکە لـە نوسـراوەکانی دامودەزگا فەرمیەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا هەولێر بەکار دێـت ، هـەروەها هاوکـات لێژنەیـەك سـەبارەت بـەتابلۆکانی تـری سەرشـەقام و دوکـان و بازاڕەکـانی هەولێر دابنرێت تاکو مـۆرکێکی کوردانـەی تـەواو بـە بـازاڕ و میوانخانـە و جادەکـانی هەولێر ببەخشێت .